

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr. Negyedévre 1 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felolós szerkesztő és kiadó:
SZILBER JÁNOS.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szelleni részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetéseket, hirdetmények intézendők.

A kisiparosok mozgalmá.

Hazai kisiparosaink, a szegedi kisiparosok kezdeményezésére, országos mozgalomra készülnek a fegyházipar ellen. Szeged után Kassa mozdult meg s azt követni fogják nemsokára a többi ipartestületek is.

Végre tehát kilátás van arra, hogy kisiparosaink öntudatra ébrednek és sikra kelnek legnagyobb versenytársuk, a fegyenczipar ellen, mely eddig önsúlylyal nehezdedt rájuk.

Hazai kisiparosaink helyzete a lehető legsiralmasabb. Eltekintve attól, hogy fejlődésüket a gyári ipar anélkül is fojtogatja, ennél még egy sokkalta veszedelmesebb áramlattal kell megküzdeniök. Maga az állam csinál nekik konkurencziát az országos fegyintézetekben üzött iparágai által s működésével a szegényebb vidékeken határozottan okozója a proletariózmus terjedésének és szaporodásának.

A rab munkával, az előállítási díj csekélysége s az anyag nagymérvű bevásárlása miatt, ők nem versenyezhetnek s a fogyasztó közönség oda-megy, hol szükségletét a legolcsóbban szerezheti be s így egyes iparágak fennállásukban veszélyeztetve, folyvást hanyatlanak s közelednek a megsemmisülés felé.

Ily szomorú körülmények között örömmel köszöntjük ezen határozottan üdvös

mozgalmat, mely végre felrázza tétlen tespedéséből az illetékes köröket.

Természetesen a fegyenczipar beszüntetése csak fokozatosan következhetik be s eleve felmerül az a kérdés mivel foglalkoztassa az állam a fegyintézeteket? Erre is megfelelünk rögtön.

Használja fel az állam azt a nagy munkaerőt, melyet a fegyintézetek és kerületi börtönökben letartóztatott és elítélt foglyok munkaképessége képviseli legcélszerűbben úgy, hogy az által a mi kisiparunk a természetellenes konkurencziától megkímélve — ez a munkaerő olyan elhagyatott iparágak legyen megteremtőjévé, melyért hazánk milliókkal adózik a külföldnek.

Hazánk kiadása pamutszövetekért milliókra rug. Mi úgy véljük, hogy ha a fegyintézetekben levő végtelen olcsó munkaerőt a pamutszövés céljaira lehetne felhasználni. Hazánk szükséglete itthon olcsón lenne előállítható és nem kellene annyi millió forinttal a külföldnek adóznunk s a pamutszövés meghonosítása nemcsak a fegyházakra, de egyes vidékekre is kiterjedvén, áldásává lenne az egész országnak.

A magas kormány, midőn a haza és polgárság jobblétéről van szó, nem hunyhat szemet ily életre való intézmény megvalósítása előtt. Ez eszmének keresztülvitele közös érdek, mely egyrésztől adófizető polgárait — értve alatta a kisiparos osztályt — a nyo-

mortól megmentheti, sőt vagyonosodását mozdítja elő akkor, midőn a fegyenczetek a pamutszövés céljaira használja fel s ezáltal a kisiparosokat menti meg a bukástól, visszaadná nekik kenyérkeresetüket.

A pamutszövészet fegyenczek általi feldolgozása, korrekt, jól felfogott vezetés mellett, kell, hogy prosperáljon, mert a feldolgozott pamut 8—12 frt vám mellett, holott a nyers pamut vámmentesen jön be és azonfelül a fegyencznél nem kell attól tartani, hogy ott hagyja a munkát és más gyárba szegődik. Azon keleti országok pedig, a hol ezen produktumok értékesítendőek lennének Magyarország városaihoz 2—4 napi rövidebb uttal vannak mihozzánk, mint Ausztriához és oly mennyiséget alig lennének képesek produkálni a mily nagy fogyasztója van.

A pamutszövészetben Mauchester játsza a világon az első szerepet, utána jön Frankhon, Németország és Ausztria. A legnagyobb az indusztria terén első sorban a szövőgyárak foglalják el, mert roppant tér nyílik általala.

A pamutszövődéknek Magyarországon leendő felállításából s annak a fegyenczek általi üzembe vételéből nemcsak az iparososztálynak, hanem az országnak nagymérvű, mondhatnám milliókra menő haszna lenne, mert a pamutszövészet erkölcsi támadás

A TISZAVIDEK TÁRCZÁJA.

Mathematika.

A nagy tudós csak dolgozik

Sok hosszú éjszakán,

Tollából mint a vízfolyás

Ömlik ki számra — szám!

Mi jobban értjük kedvesem

A matematikát

A számra számot raknak ők;

Te tedd a számra — szád!

Ipsilon.

Eltévedt

Es megszólalt a csengetyű. Felrázta merengéséből a bájos fiatal asszonyt, ki inkább lázasan, mint örömmel hebegte e szavakat: — Tehát mégis eljött! . . .

S Irma felemelkedik helyéről. A kandallóban vigan pattog a tűz, a falon fényes keretében vigan incselkedik ezüst-nyilával a kis festett Amorkép. Az asszony egy hervatag pillantást vet a barátságos fészekre és karcu természetével kissé hátrahanyatlik. Izgatott és ideges.

A csábító belép. Semmiben sem különbözik a többitől. Szép fiú, de kifeut alak, egész lényé csupa elegancia, fellépése bátor, vakmerő.

A nő egy halk sikolyba tör ki, mire a férfi a guyorvosság legkisebb árnyékával mosolyog. Egyébiránt csakhamar feltalálja magát a puha fészekben, melyben a más fecske párja adott neki találkozt. Igen kedves, meleg, barátságos, illatos ez a kis hajlék. Az asszony pedig vallóban felséges isteni teremtés. Odahúzódik hát a szép nőhöz, ki mintha odaszögezték volna állva marad, egy széklet gördít oda, beleveti magát és azután a legnagyobb gyöngédséggel odahuzza az asszonyt, ki nem mer ellenkezni, hevesen átöleli, szempilláira csókot nyom, majd meg-megsimogatja a ragyogó fürtöket, mintha ezekből az aranyfonatokból akarná tulajdonosúje értékét megbecsülni.

Es az asszony szíve a lágy simogatások mindegyikire megremeg. Megijedt e találkozástól, pedig tegnap maga kívánta. Keble összeszorul kis agyának kétségbejítő gondolatától: mi fog most már történni? . . . Hűségét vitte pillanatnyi fellobbanásáért a vásárra, büns szerelmi gerjedésének nagy ára van: női tisztasága, becsülete, boldogsága s talán férje boldogsága, nyugalma is.

Kicsiny agyában egy pillanat alatt elgondolja. És még sem akar ellenkezni, fel-

fogja a veszélyt, mely e férfi idejövételével őt körülveszi és nem mer vele szembe szállani. Érti, hogy most kétségbeesni, kiabálni, irgalomért, bánatatlanságért kellene könyörögni, hogy eltávolítsa e betolakodót, e helyett karjaiba dobja magát. Hagyja orcáit, szempilláit, ajkát csókolgatni, nem viszonozza, de kiállja férfi ölelését. Lázban van, delidicumban és a láz képtelenné teszi a cselekvésre, az ellentállásra. Tehet vele e férfi amit akar, noha tudja, hogy csábítóját nem szerelem, hanem sóvárgás vezeti. És a szegény nő csak arra gondol, hogy milyen gunytárgy lenne e férfi szemében, ha most kiragadná magát a karokból, melyeknek ölelése megsemmisíti, ha kiüldözné a házból azt az embert, akit ő maga huzott ide

— A vágy betelt, a mohóság csillapult s a vizionlátás reményében távozott. A nő pedig kimerülten dőlt hátra székében. Egy-két rózsza, mely előbb még haját diszítte, hervadtan, összetaposva feküdt a szőnyegen. Az eltaposott szíromkehelyhez hasonlítta magát. Ő is össze van taposva, bemerült a sárba, az iszapba és sohasem képes többé tiszta lelkű nővé változni! . . .

Hogy is történhetett ez? Férje kissé elhanyagolta. Sokszor kért tőle bocsánatot, hogy annyira igénybe veszi a politika, a törvényhozás. Sok a munka, de csak egyideig lesz sok. Bocsássou meg a hitvessel

mellett oly nagy lendületet venne, hogy nemcsak a fegyenczek, de még a lakosság tekintélyes része is foglalkozást nyerhetne a felállítandó gyárakban.

Kisiparosaink a fegyenczipar ellen megindult országos mozgalma alkalmával ezeket ajánljuk az intéző körök figyelmébe.

Az egységes középiskola.

(V.) Az országos közoktatási tanács is úgy van a programjával, mint Jókai vargája a gyerekeivel. Több a soknál s nem tud egy ezres bankóért se megválni valamelyiktől. Beismeri mindegyik tanár, hogy a munka, az anyagalmaz sok, de mikor arra kerül a sor, hogy melyiktől váljon meg, nem tud választani. A latin kell a klasszikus műveltségért, a német a katonáékért. A természettudományok, történelem, irodalom az általános műveltségért, a matematika a műegyetemre való előkészítésért. A közönség már beleunt a folytonos és meddő vajadásba, hideg marad az elhangzó büszke frázisokra, még csak nem mosolyog a kérkedve berzenkedő vaskalaposágon.

Őszintén megvallva a jelenlegi tanterv a mai alakjában hasznavehetetlen sok czélnek akar megfelelni, azoban egyikből sem képes csak egy keveset is megvalósítani. Terjeszt általános műveltséget (ha ugyan az Odiseus 5 első sorának, vagy Vergilius néhány versének könyv nélküli tndása általános műveltség), előkészíti az ifjakat egy csomó szakiskolára. Ennek fejében meg kell a diáknak küzdeni a matematika minden rémével, míg szomszédja — a ki talán mérnöknek készül — éjjeket virraszt át latin és görög könyvek mellett és egy ön gyilkosjelölt elragadtatásával beszél a klasszikusok gyönyörűségéről. Egy régi elávelt rendszernek alkatrészeit össze róva csináltuuk ujat, most ebből fog az Országos Közoktatási Tanács még újabbat összerakolni.

Valamely tervnek kivitelénél szükségképen tisztában kell lennünk úgy a czéllal, mint a kivitellel. Az a czél, amelyet a jelenlegi középiskola elérni akar szép, nemes,

szemben elkövetett mulasztásért, de majd kétszeresen kárpótolni fogja. És ne tekintse magát elhanyagoltuak, mert hisz érte küzd és munkálkodik.

És ő mit felelt? Csak menjen munkája után. De tréfásan hozzá tette: majd ő maga szerez magának kárpótlást.

A szerelmében erős és neje viszonzszerelméről meggyőződő férfit a különös kijelentésre elmosolyogta magát, csókot nyomott neje homlokára és ment a dolga után.

Amit pedig az asszony tréfás enyelgés gyanánt mondott, az fenyegetéssé vált lelkében. Gyakorta unatkozott, egy-két fényes mulatságon szeretett volna megjelenni, hova férje elfoglaltsága miatt el nem mehetett. Haragos lett férjére, hogy ő a szép és gazdag asszony, ki leánykorában az ualmat nem érezte, nem ismerte, most elhagyotttának tudja magát. És komolyan kezdett a kárpótlásra gondolni. Előbb ugyan megijedt a gondolattól, de azért az el nem hagyta többé.

Egy estélyre mentek. Férje váltig erősítgette, hogy nincs ideje elmenni arra a mulatságra. De a nő nem tágitott. Ha nem jön, elmegy nélküle. Ez hatott és ők megjelentek az estélyen. Időközben azoban férjét elhívták és ez haragítá fel az asszonyt. Láta, hogy hány férjes barátnőjének van

praktikus, de azokkal az eszközökkel és módozatokkal nem fogja elérni soha. A középiskolának úgy jelenlegi, mint örökczélja az általános műveltség alapjainak lerakása és a szaktudományokra való előkészítés lehet. A mai középiskolai rendszer mellett ez teljesen lehetetlen. Első sorban nyolcz év sok arra, hogy általános műveltséget szerezzünk. Ha nem járjuk végig a kiképzetésünk csónka. A szakiskolákra való előkészítés pedig rendkívül felületes. Annyi tudományt, amennyi egy középiskola keretébe be van illesztve, egy emberélet képtelen megemészteni. A hiányosságot később érzi meg a diák.

A pedagógusok álma az egységes középiskola valószínűleg megmiel előbb. Ennek elérésére pedig az alsóosztályokat el kell különíteni a felsőbb osztályoktól. Az alsóosztályok czélja lenne az alpműveltséget terjeszteni, ennek bevezetésével módjában lenne az ifjunak a felsőbb kiművelés vagy az alsóbb szakiskola között választani.

A felsőbb osztályok szakmák szerint volna csoportosítandók

Az alsóbb osztályok tananyagát a polgári iskolák tauterve volna átmozgandó, a felsőbb iskolák tananyagát pedig az illető szakiskolák alapismeretei képeznék.

Ily módon a későbbi diákság nem lenne tulterhelve hasznavehetetlen tudományokkal és általános műveltségű, szaktudós új nemzedéket adnánk át a jövőnek.

UJDONSÁGOK.

— Lapunk mai száma a kötelező munkaszünet következtében, vasárnap helyett, szombaton, István király napján jelenik meg.

— Országos vásárunk, mely f. hó 20-án veszi kezdetét a jószágvásárral, nem valami nagy forgalomnak ígérkezik, ami a mai néhez viszonyok között, minden profétai illet nélkül előre könnyen megjósolható. A kirakodó, ugynevezett aprólékos gyalog vásár pedig 21-én vasárnap lesz.

— A búcsú-bálak. Búcsú-táncmulatságaink, melyekhez a rendezők oly vérmes reményeket fűztek, majdnem kivétel nélkül deficizzel végződtek. Hogy pedig közönségünk a mulatságokat nem részesíti az eddigi pártolásban, annak nem egyéb az oka, mint az, hogy — szegények vagyunk s így mellőzzük az oly fölösleges kiadásokat, me-

kedvese és mind igen boldognak, meglepődöttnek érzi magát. Hát közéjük áll! . . . Sokat táncolt az éjjel, pezsgőt is ivott a háziasszony biztatására, a zeue mámorba és végre is a reggeli csárdásnál a háziasszony régi protegáltjának megengedte, hogy észrevétlenül megcsókolja szempilláit. S mikor férje csak azért toppant a terembe, hogy hazavigye, némán adta beleegyezését az ifjunak, hogy az őt holnap férje távollétében felkereshesse.

És csakugyan eljött. És már el is ment. Vele vitte női becsületét, mit többé már vissza nem hozhat. Érezte a szegény nő lelke mélyéből, hogy vége van, „eltévedt.“

Igen eltévedt. Hazugság szünetelés lesz azután az élete. Üresség, sivárság és boldogtalanság. Észretért. Jól tudja, hogy csábítója lelkében nem a végtelen szerelem tüze ég, hanem csak a vágy lángolt és csak annyiszor ez a vágy újra felébredne benne. De ő nem is akarja látni többet, sőt irtózik tőle; hitvesi esküszegése vádnyáért, női erénye elsüllyedéseért, ez az élvhajász férfit, kit nem is szeret, nem tudna neki kárpótlást nyújtani. Hisz ő férjét szereti, férjét, a megcsalottat, a kijátszottat!

Es megremegett a gondolatra, hogy félóra múltán férje itt lesz, őszinte arczával hozzalép, csókot nyom kezére, ajkára, homlokára, meiyet előbb az az ember bünös

lyeket a jobb időkben minden megerőltetés nélkül tettünk. Ma az életgondok el vonnak beünket a szórakozástól s az igazi kedélyes multságok csak boldog emlékként jut osztályrésztül azokuak, kik egykor ilyennek részesei voltak.

— **Elementek a színészek.** Kiss Pál színigazgató az elmúlt kedden tartotta utolsó előadását városunkban. Szerdán utazott el körünkől a jeles színtársulat. Most, midőn Thalia templomának ajtai végleg bezárultak, boldogan gondolunk vissza színészeinkre, kik kedves játékkal oly számos estét nyújtottak élvezetes szórakozást közönségünknek Most pedig kívánnuk sok szerencsét a távozóknak.

— **Csipke rózsák a czime annak a diszes kiállítású novella kötetnek,** mely lapunk könyvnyomdájában csak az elmúlt héten került ki sajtó alól. A vaskos novella kötetet, mely 8 finom papírra nyomtatott ivre terjed, Váczy János írta. Váczy Jánost lapunk hasábjairól sokkal előnyösebben ismeri olvasó közönségünk, semhogy műve külön dicsegetésre szorulna. A diszes színyomatu borítékkal ellátott novella kötet a következő elbeszéléseket tartalmazza: Rejtett szerelem, Az elhagyott, Bodakiné lánya, Csak a halálban, Borura, derű, Szomorú Chanuka. A csinos kiállítású kötet ára 1 korona. Gyűjtéseket helyben Holló Adolf ur és lapunk kiadóhivatala eszközöl. Vidékiek, legcélszerűbb ha a szerzőhöz (Szeged Arany János utca 16 sz.) fordulnak.

— **Ő Felsége,** a király születésnapja alkalmával e hó 18-án hálaadó istentisztelet tartatott városunk összes templomaiban, melyen városunk összes tisztviselői testületileg, vettek részt. Nem kis csodálkozással látuk, hogy városunk újdonsült kir. tanácsos, ki csak nemrég részesült azon meg nem érdemelt kitüntetésben, hogy kir. tanácsosá neveztetett ki, nem tartotta helyét valóban, hogy ezen hálaadó Istentiszteleten részt vegyen.

— **Szőlőszeti tanulmányut.** Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ szőlőművelési és borászati bizottsága szeptember hó 11 től 18-ig terjedő időközben szőlőszeti tanulmányutat rendez. A tanulmányut az alábbi szőlőtermelő vidékekre terjed ki: a) A tokaj-hegyaljai kirándulás. A tályai, mádi, tarzali, tokaji, lisskai, tolcsvai, bodroghzadányi, sárospataki, kistornyai, és szőlőskői állami, községi és magán szőlőbirtokok megtekintése. A kirándulás 9 napot venne igénybe, beleszámítva szeptember hó 10-ét, az összejövetel napját. A tanulmányut Szerencsről indul ki szeptember 11-én és Beregszászra záródik szeptember hó 18-án.

Orvosi szaktekintélyek véleménye szerint K e l e t i J. budapesti elsőrangú czég által gyártott és feltalált cs. és kir. szab. sérvkö. tők, orthopaediai járó és nyújtó gépek, mű.

csókokkal börtött. És ő nem tud többé nyiltan nézni, az őszinte szemekbe, nem állja ki azok tüztét. Férje szerelme csak önvádját fogja súlyosítani. És az asszony lehervadt arcát kis kacsóba szorítá és zokogott hosszán, keservesen . . . Boldogságát, tiszta öntudatát, hitvesi szerelmét, hűség esküjét siratta. Boldogságát feldulta, tiszta öntudatát elvesztette, hitvesi szerelmét sárral taposta, hűség esküjét megszegte, mi következtetik most majd ezután?

Es megszólalt újra a csegetyű. Élesen, sivitóan szólalt most. A nő felugrott fájdalmas lesújtó tépelődéséből. Gyorsan letörle könnyeit, arcát felfrissíté és ajkaira mosolyt erőltetett — csak szive szorult el még jobban, csak az lobogott mely hevesebben, fájdalmasabban s csak a kétségbeesése volt a legnagyobb

A férj jött haza. Megismerte lépteit. Félre a megbánással, jőjjön hát a hazugság, a képmutatás a színelés!

Es mikor férje belépett, a szerencsétlen asszony szemei boldogságot sugárzottak. Igen megkezdődött a színelés, a szegény megtévedt asszonyuk egy életig tartó bűnhődése . . .

Julius Severus.

lábak, egyenestartók (ferdenövésűeknek), haskötők, a legjobbak és legmegbízhatóbbak. Keleti már évek óta azon fáradozik, hogy ezen a téren a legkiválóbbat és legtökéletesebbet nyújtsa, a külföldet és a legfelső klinikákat tanulmányozta, miért is legmeglegeb- ben ajánlhatjuk e kitűnő specialistát az érdeklődőknek.

Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendeltek, — fekete, fehér, és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, **Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben.**

— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Kossuth Lajosnak 1848-iki leghívebb arcképe. A fővárosi 1848—49-i Kossuth muzeum évek óta foglalkozik annak megállapításával, hogy a világ minden részéből ötszázegyház ezernél többféle Kossuth arcképek között, melyik a leghívebb kép. Az 1848-iki nyomtatott és festett Kossuth képek olyan sokfélék és egymástól annyira elütők, hogy e miatt a nagy közönségnek különösen az újabb generációnak alig lehet fogalma arról, hogy hát milyen volt hogy nézett ki 1848-ban a mi dicső kormányzónk. Ez az ügy valóban méltó arra, az évek óta folyó nagy munkára, a melylyel a budapesti 1848—49-i és Kossuth muzeum megállapítani és elkészíteni törekszik a legnagyobb magyarnak tökéletes hű képét. Kossuthnak nyomtatásban megjelent legelső arcképét 1841-ben Eybel rajzolta, ki a bécsi Belvedere képtár őre és híres arcképfestője volt. Eybel 1844-ben másodszor rajzolta köré Kossuth arcképét. Ez a két legrégebbi nyomtatott kép igen szép, de a később készült nagyobb művészek képeiből, valamint az 1847-től 1853-ig készült Kossuth fényképek és Dangerotypek nyomán egész biztosan lehet megállapítani, hogy az Eybel képeken Kossuthnak arca nem egészen élethű. Nem rég elhunyt jeles festőnk az öreg Barabás 1848—49-ben négyszer rajzolta meg Kossuth arcképét. Ezek közt van egy, a mely közt az összes képekkel összehasonlítva igen sikerültnek mondható, de a másik három Barabás féle Kossuth kép nem jó épp úgy nem sikerültek, mint a hogy Petőfi nem jól rajzolta meg a nagy mester. A legelső 1847-i Kossuth Dangerotyp arckép báró Helfert v. b. titk. tanácsosnak, az 1848-iki események híres történésének birokában van, ki erről másolatokat ajánlkozott Gr. Kreith Bélának. Érdekes, hogy a másolatokat báró Helfertnek jó barátja Lobanoff herceg a meghalt bécsi orosz nagykövet készítette. A báró Helfert-féle Dangerotyp, a Barabás féle legjobb kép és az amerikai ötféle Dangerotyp fényképek után és emlékezete nyomán festette meg Kossuth Ferencz ajándékkép Gr. Kreith Bélának, Kossuth Lajos 1848-iki leghívebb arcképét. Ugyancsak Kossuth Ferencz festette meg édes atyjának öregkori arcképét az élő Kossuthról oly híven, hogy a kik a legnagyobb magyart Turinban voltak szerencsések láthatni, azok meggyőződhetek arról, hogy soha életükben hívebb arcképet nem láttak, mint a minőt Kossuth Ferencz festett dicső atyjáról. Ezen eredeti és leghívebb képekről festenek most a budapesti 1848—49-iki muzeumban öregkori és 1848-iki Kossuth arcképeket, városok és egyletek számára. 230 forintba kerül szép rájával egy térdig festett életnagy Kossuth kép, melynek magassága másfél méter, szélessége egy és egy harmad méter. Életnagy mellkép formában rájával 25, 50 frt, vagy száz forintba kerül egy-egy jól festett Kossuth vagy Petőfi kép, sőt tíz forintért is ad a budapesti 1848-as és Kossuth muzeum egy fénykép ut. életnagy Kossuth képet. Fenti árak mellett a festőnek és a muzeumnak is kevés a haszna, miért is ez a vállalkozás inkább az 1848—49-i és Kossuth kultuszhoz hoz áldozatot. A Bem-Petőfi körképénél, a mely csatakép ma Budapestnek legérdekesebb látványa, ki van állítva 1848—49-iki muzeum legszebb része, s itt látható (Városliget arena-ut 70. sz.) a Kossuth Ferencz által festett fenn leirt két nagy-szerű Kossuth kép is. Mielőtt a Kossuth Ferencz által festett 1848-iki képet a Kossuth muzeum mint tökéleteset elfogadta volna, bemutatta a képet Barabás, Kovács Ernő és más olyan jeles művészeknek, kik Kossuthot 1848—49-ben és az 50 es években többször látták. Megnézték a képet a még élő 48-as jelesek és Kossuthnak rokonai, barátai. Ezek után a kép addig lett javítva, míg egyhangulag kimondatott, hogy tökéletes.

CSARNOK.

Két sirhalom.

Irta: Zala Ernő.

Meghallt!

A kandalló elalvó tüze piros fényt lövelt a soderjes arcra s felvillant a megtört szemek kékjében is egy-egy hevesebb lobbanásnál. Az apa rávetette magát a hült tetemre, ölelte, melengette, miközben szag-gatott, szivettéppőn tört el kebléből a gör-csős zokogás. S hogy forró csókjaitól nem akart életre ébredni a halott, megragadta vasmarkával azt a törékeny gyeuge testet és rázni kezdte a kétségbeesés örült brutálitásával — miként a vihar rázta, tépte odakünn a csörömpölő üvegtáblákat. Csak akkor döbbsent vissza, a mikor beletévedt az ő durva keze a selymes aranyos fűrtök közé, melyeket annyiszor, de annyiszor czi-rógatott, mialatt édesen szunnyadozott ölében az az elszállott auggyal. Sirva rakos-gatott vissza mindent előbbi helyére, betakarta a kis halottat gondosan, gyöngéden, miutha nem is halott volna, hanem csak olyan súlyos, nagy beteg aminő volt már három hosszú hét óta. Ekkor a doktorhoz fordult, aki mozdulatlanul állott az asztal mellett, talán a részvétől, talán mert közelből akarta szemlélni egy halálra sebzett ember lélek irtóztató vergődését.

Amin meg látta azt a komor rideg embert, akire gyermekének életét bízta, az örület láza fogta el. Vállon ragadta az orvost és leuyomta egy székbe. Azután beszélni kezdett hozzá érthetetlen el el futó hangon.

— Megtett mindent, amire képes volt, nem tudta megmenteni nem lehetett . . . Hazugság. Ha az ő nyomorult életét kötik a gyermek életéhez, megmentette volna. Ne tagadja! Tudom. Mellette marad éjjel nappal, lesi minden lélekzetvétele . . . Hallgasson, nem akarom a hangját hallani! Hazugság minden szava, Gyülölöm őt, utá-lom — érti? Nem indul meg, tudományos arcot vág, melyről leri a szivtelen butaság. Maradjon ülve! Akarom, hogy meghallgasson. Tudja meg mennyit szenvedtem.

Hallotta őt köhögni? Nem, nem hallotta. Kigyult az arca ilyenkor s ha magához szoritottam, éreztem, hogy egész teste vonaglik az érdeklődéstől. Azután visszahanyatlott és lehunyt a szemét.

— Aznap, hogy megbetegedtem, már reggeltől fogva türelmetlen volt és pityergős. Kissé nyersen rászóltam, mikor folytonosan zaklatott. Erre keserves sirásra fakadt és azután sirdogált egész nap. Este felé már ágyba kellett feküdnie. Nem fogom megbocsátani magamnak ezt a kegyetlenséget soha! — Mellette voltam éjjel nappal. Játsoztam vele, meséltem neki. Rajongott a mesékért. Egy éjszaka felébredt álmából, akkor is arra kért, hogy meséljek. Agyam kifáradt a szakadatlan virrasztásban, hiába erőltettem, nem jutott eszembe semmi. Ő pedig olyan várakozással, olyan mélyszéges nyugalommal nézett rám. Mit nem adtam volna akkor egy tüdőrmeséért. Hasztalan, alig birtam szóra nyitni ajkamat. Végre elfordult tőlem, a keserű csalódás kifejezésével. Szegény Margiczám.

Egészen lecsillapult a férfi szilaj haragja. Megpihent pár pillanatra, elmerengett saját szavain, azután folytatta az édes bus viszszaemlékezést.

— Máskor megint úgy éjfélféltéj eluyomott az álom. Talán egy óra hosszát aludtam, akkor felriadtam hirtelen. Korom sötétség volt a szobában és mély csend. Visszafojtva hallgatóztam — és nem hallottam lélekzet-vételét. Elállt a szivem vereése. Nem tudom mennyi ideig ültem ott mozdulatlanul, megdermedve, a csöndben. Csak arra emlékszem, hogy a két kezem össze velt kulcsolva. Talán másodpercz volt az az idő, talán egy óra, talán még több . . . Végre fellélegzett. Lassan-lassan magamhoz tértem. Világot gyújtottam, láttam, hogy él.

— Olyan édesen tudott aludni! Elnéztem gyakorta órákon keresztül. Számláltam, hányat léleklizik, hogy féken tartsam kétségbejött gondolataimat.

— Megszoktam betegsége alatt a félhomalyt. Nappal sűrű le voltak függönyözve az ablakok, éjente egyetlen gyertya adott világot. Egy külön világot éltem én

itt, szenvedésekkel, örömmel, aszerint, a mint hevesebben, vagy csöndesebben vert szegény betegem pulzusa.

— Meggyülöltem a világosságot. Ha félrevontam olykor a függönyt, akkor láttam csak mennyire beesett az arca, milyen nagyon, nagyon beteg.

— Gyönyörű piros ajkai voltak. Betegsége alatt elsápadtak, feltördeztek. Tudja Isten, ezek a halvány, vértelen ajkak mindeunél jobban kínoztak.

— Máskor — megint pár nap előtt volt, — halk zokogás riasztott föl perczekre menő nehéz álmamból. Mialatt aludtam, ő felébredt volt és mikor csöndes szólóitgatása nem tudott fölkelteni, keserves sirásra fakadt Alig birtam lecsöndesíteni. Mérheterlen elhagyottnak érezhette magát ama pár pillanatot alatt.

— Betegsége alatt éreztem leginkább milyen igazán árvák lettünk mi szegény nőm halála által. Két éve immár, hogy meghalt. Ezek a csöndes éjszakák lelépték ezt a sebet is újból. Ha ő élne! Talán nem feküdné most halva édes Margiczám, ha az anyja ápolta volna.

— Lásza doktor ur, bármit tagadják is csak nem hazudnak a sejtelmek. Ha elka-laudoztak olykor gondolataim, nem tudtam elképzelni soha az én kis árvámat, mint felnőtt nagy leányt. Ilyen kicsinynek láttam őt mindig. A jövő hónapban lett volna hat esztendő.

— Ot nap előtt pedig megjavult az állapota. Már azt hittem felgyógyul. On is biztatott. Sirtam örömben, össze-vissza ölelgettem. Ő meg rám nézett hosszan, idegenkedve és azt mondta: Azt hiszed apa ugy-e, hogy meghalok én is, mint a Kereskényiék Rózsikája. Azért sirsz apuska ugy-e? Azután beszélt tovább élénken, értelmesen és elmondta, milyen szép volt az a temetés, az ezüstös kék kocsi, a bokrétás lovak, a virágos koporsó.

— Még azon este konstátálta ő a be-állott komplikációt. Azotul kevés világos pillanata volt. Ha magához tért, gyöngé hangon beszélgetett, összetévesztve a való-ságot deliriumának álmokkéivel. Nem volt szabad vizet innia, pedig folyvást égető szomjuság gyötörte. Az elmúlt éjjel még eszméletnél volt rövid ideig. Vizet kért. És mikor nem adtam neki, összekulcsolta két kezét, úgy könyörgött.

Elhallgatott. Némán tekintett maga elé pár pillanattig, azután megragadta az orvos kezét és megrázta őszintén, meleg irzással. — Bocsánat a sértésekért. Fájdalmam első kitörése volt Nem tudtam, mit beszél- lek. De most már nyugodt vagyok egészen, köszönöm . . .

Az orvos, ki mindaddig szóltanul ült a helyén, most megszólalt és rekedtes tompa hangjából kicsengett az igaz részvét és felebaráti szeretet. Balsamcsepp volt minden szava arra az égő, sajgó sebre. Lehor-gasztott fővel hallgatta a beszédet a hal-vány, dult arcu ember és csöndes megnyug-vás költözött szívébe lassankint. Hanem, hogy perczek múlva ismét felegyenesedett és szemé találkozott a halottnak merev, tévedező tekintetével, újból előtört szívéből az elfojtott fájdalom.

— Még egy szót uram! ön ismeri életem történetét. Ifju koromban fenékgig firtettem ez élvezetek poharát és a fenékgig ráakad-tam a világgyűlöletre, az életunalomra. Csak tengődtem ettől kezdve. És ekkor találtam egy magasztos lelkű, áldott lényt, aki ma-gához emelte az én sivár lelkemet és meg-ajándékozott azzal, amiért egyedül érde mes élni: a családi tűzhelylyel. Boldogok voltunk Egyszer azután kiragadta karjaim közül a halál. Azt hittem, nem fogom kiheverni ezt a csapást soha. Csalódtam. Két rövid esz-tendő alatt megtanultam kacagni örülni megint. Gyermekek gögyögése tanított meg rá. Elhagyott az is. En pedig meguntam az élet keserűségeit, gyönyöreit egyaránt, ember-gyűlölettemmel terhére vagyok magamnak és másoknak; nem szeretek senkit s nincs aki engem szeretne, Istenben hinni meg nem tudok. Nézzen tehát a szemem közé és mondjon egy őszinte szót: van-e még valamelyes czélja az én lételemnek s van-e ennek következtében jogom az élethez?

A tudós elgondolkozott egy pillanatra, azután felelt hirtelen elhatározással.

— Azt kívánja, hogy szóljak őszintén. Megfogadom. Mondhatom ugyan, hogy önnek nem joga, hanem kötelessége az élet, mindaddig, még eme kötelezettségét fel nem oldja az a felső hatalom, mely azt rája róta — de jól tudom, hogy vallási érvekkel atheistát meggyőzni nem lehet. Azt mondom tehát: emberi ésszel felfogható célja az ön életének ebben a perczben nincs. De ne feledje, hogy ön nemcsak férj és apa hanem tagja egyszersmind a társadalomnak. Nos ennek az emberi társadalomnak nevében kérek, követelek én öntől egy havi halasztást, csupán a saját maga számára. S ha ezen idő nem tűz elébe új célokat, melyek visszaadják jogát, kötelességét, hogy éljen: még mindig marad elég ideje szabadulni a teherrel, melynek viselését céltalannak ismeri.

— Legyen — szolt az árván maradt apa és leült virasztani a halottja mellé és mosolygott gunyosan, fagyosan.

Eltemették Margiczát. Mikor leszögezték a koporsót, az apa ájultan roskadt össze. Mire fölésmélt, már valahol nagyon messze járt a menet; az ezüstös kék kocsi, a bokréta lovak, a virágos koporsó. Négy napig nem hagyta el a viaszgyertyáktól illatos szobát. Iszonyodott annak a frissen hautolt sírnak látásától. Különben pedig nem gondolt se étellel, se halállal. Csak vegetált. Sok időbe telt, mire anyjira jutott, hogy kívánni tudta megint az enyészetet. Akkor azután naponta kétszer is eljárt a temetőbe a két sírhalomhoz.

A kíváncsi emberek sugdosódtak, mikor anyjiszor látták a sírkert felé haladni bizonytalan, imbolygó járásával. „Megháborodott elméje. Vagy öngyikosságra gondol? Azon töpreng. Anyi bizonyos, hogy lesznek nemsokára nevető örökösök!”

Azonközben pedig telt-múlt az idő, lemorzsolódott végre is az az évvelkel felérő harmincz nap.

Vénasszonyok nyara csalfa ragyogással ezernyi ezüst szállal hintette be a levegőt. Szinte felüdült mire kiért Margicza sírjához. Megsókolta a csillámló márványkövet és letérdelt a halomra. Heves vágy lepte meg, hogy imádkozzék. Elmoudda a miatyánkot — először sok-sok esztendő óta. Azután átment a felesége sírjához, ott megvárta az alkonyt.

És a nap lejjebb-lejjebb szállott az ég peremén, míg végre eltűnt a temető kuszónövényekkel befutott palánkja mögött. Akkor visszatért Margiczához. Egymásután ültek ki az égre a csillagok s reszkető világuk mellett elővett a férfi egy remekművü kis fegyvert...

Szemtől-szembe látta végre a halált. A tudós doktor tehát tévedett ezuttal, a látáridő letelt s most is csak olyan semmisnek érezte magát, mint akkor...

S amint egy utolsó pillantást vetett a sirra, mintha a kő egy kissé balra dőne. Meg kellene igazítani, mert tavaszra még jobban lesüpped. De most már későre jár az idő — majd holnap.

Holnap? — Holnap?

... Bizony le fog dőlni az a kereszt egészen. Vihar elmossa az aranyos betűket től megfagyasztja a virágokat s a kicsike sírhalmot egyenlővé teszi a föld színével az idő.

Nagyot dobbant a szíve.

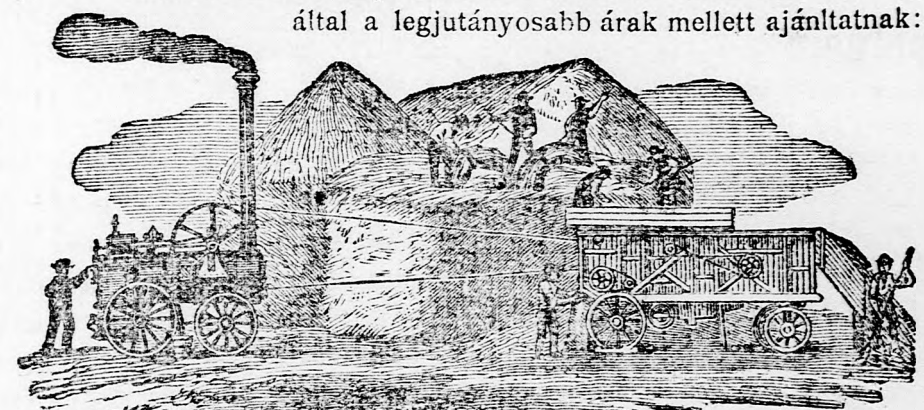
Ne legyen már holnap, aki ellátogasson Margiczájához és az anyjához? Ne legyen, aki új virágot plántáljon poraik tőle a nyíló tavasszal? És halottak estéje egyetlen mécsvilág nélkül találja a helyet, ahova egy ember boldogságát temették?

Az istentagadó úgy érezte, hogy a halál nem egyesíti szereteteivel, hanem elválasztja tőlük.

Messze vetette magától a fegyvert és megtörtén borult a sírhalomra, mely visszaadta a meggyült, megutált életnek.

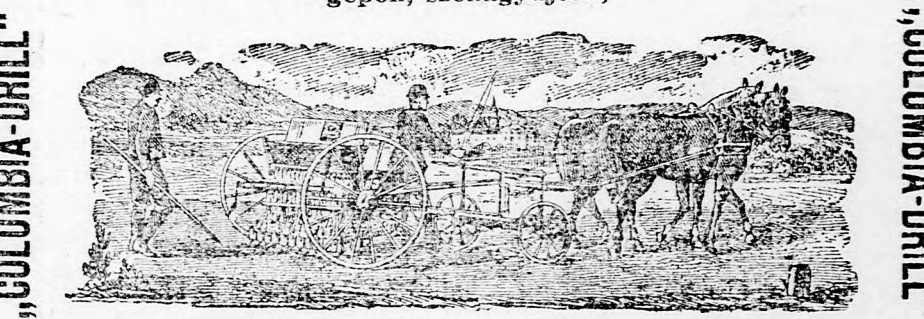
A városka tornyában pedig megcsendült a föltámadás örökszép himnuszaként az estharang monoton melódiája. Lassu szárnycsapással emelkedett a táj fölé és szállott mind magasabbra, míg a tiszta kék égboltozatig, a szikrázó csillagokhoz...

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzeplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá jargány-csépítő-gépek, here-csépők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és arató-gépek, szénagyűjtők.

„COLUMBIA-DRILL”

legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répavágók, kukoricaszorzólok, darálólok, őrlő-malmok, egytemes aczélekék, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

„COLUMBIA-DRILL”

Részletes árajegyzékek kizárólag ingyen és bérmentve küldetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LINCOLN BUDAPEST, BÉCS, PRÁGA, LEMBERG, BUKAREST, CRAJOVA.

A világ legnagyobb LOCOMOBIL-ÉS GŐZCÉPLŐGÉP-GYÁRA.

HAINÖVESZTŐ,

melynek jósága és kitünő hasznossága az orvosi kar által 1898-ik évben Stuttharthban érdemmel kitüntetve, mit e-rekre menő hálás köszönet nyilváníttással bizonyíthatom, ugy egészség mint betegség-nél hasznos szer, hajkihullás ellen, a fejbőrt megtisztítja és a haját megsűrűsíti ugy a hölgyeknél mint a férfiaknál. Ifjúknál korán sűrű bajusz képződik. Ezen kitünő hasznos szer által elérhető eredményért felelősséget vállal

K. HOPPE Wien, I. Wiplingerstrasse 14.

I doboz ára 80 kr., postán küldve 90 kr.

A legjobb, leghatékonyabb gyógyfüvektől a leggondosabban készítették, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, nevezetesen étvágytalanság, savanyu böfögés, kábulás, hányás, testi- és gyomorhajók, gyomorgöres, a gyomornak étellel való túlterhelés, nyálkásodás, vértolulás, haemorrhodiák, női hajók, bélbetegségek, hypochondria és melancholia (emésztési nehézségek következménye) e en; lehetővé teszi az emésztés működését, gesz-séges és tiszta vért csinál, a beteg testnek előbbi erejét és egészségét visszaadja. — Kitünő hatásán fogva biztos és kipróbált há-ziszernek bizonyult és általános elterjedett-ségnek örvend a

Dr. RÓSA-féle Életbalsam.

Megrendelhető! FRAGNER B. gyógyszer-tárában Prágában III. 203. sz.

I palack 50 kr., kettős palack 1 frt.

Postán küldve 20 krral több.

Ezer elismerő-írat megtekinthető.

Kapható 25 és 30 kros adagokban. Postán küldve 6 krral több.

Számos elismerő levél.

Óvás!

Meggyőződünk, hogy ezen 30 év óta mindenütt ismert készítményt különféle módon hamisítják s azért kérek mindenkit, aki valódi balsamhoz akar jutni, hogy határozottan a **Dr. Rósa féle balsamot** kérje **Fragner B. gyógyszer-tárából Prága** s szigorúan ügyejen hogy a göngyö etnek minden részén az itt látható védjegy legyen. A prágai házi kenőcs pedig csak akkor valódi, ha a doboz sárga érc fedelén: **Prágai házikenőcs, Fragner B. gyógyszer-tára** kívül az itt látható törvényes védjegyet van ellátva.

A dobozok piros színű utasításokba vannak göngyölve.

Elárúsító gyógyszer-tárak: **TÖRÖK J.** és **EGGER A.** Budapest. — Helyben: **VLADÁR SÁNDOR** gyógyszer-tárában kapható.

Főelárúsító a készítő:

FRAGNER B.

Apotheke »Zum schwarzen Adler« in Prag. Ecke der Spornergasse Nr. 203.